

Φορέας Υλοποίησης	: EUROPEAN PROGRAM FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION FOR LEGAL PROFESSIONALS
Τόπος Διεξαγωγής	: Strasbourg (France)
Ημερομηνία	: 5-6/6/2012
Τίτλος Σεμιναρίου	: HELP Conference, 2012. ECHR training for judges, prosecutors and lawyers.
Συμμετοχή	: Χριστόφορος Κοσμίδης Αρεοπαγίτης

Σχόλια

1. Την 5^η και 6^η Ιουνίου 2012 πραγματοποιήθηκαν στο Στρασβούργο, στις εγκαταστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι εργασίες της Συνδιάσκεψης του Δικτύου HELP για το έτος 2012. Το Δίκτυο HELP (Human rights Education for Legal Professionals) λειτουργεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 2005 και έχει ως σκοπό τη βελτίωση της κατάρτισης των Επαγγελματιών του Δικαίου, δηλαδή των δικαστών, των εισαγγελέων και των δικηγόρων που δραστηριοποιούνται εντός των 47 Κρατών μελών του εν λόγω Οργανισμού, σε ζητήματα εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τη Σύσταση 4 της Επιτροπής Υπουργών του 2004, της Διακήρυξης του Interlaken (2010) και της Διακήρυξης του Brighton (2012). Η χρηματοδότηση του HELP γίνεται από το «Καταπιστευματικό Κεφάλαιο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» (HRTF, Human Rights Trust Fund), ένα οικονομικό φορέα που δημιουργήθηκε το 2008 με πρωτοβουλία της Νορβηγίας, από τη Χώρα αυτή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Αναπτυξιακή Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB). Στο HRTF προσχώρησαν στη συνέχεια η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες, η Φινλανδία και η Ελβετία, πρόσφατα δε και το Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Στη Συνδιάσκεψη πήραν μέρος περίπου 120 επαγγελματίες του δικαίου, προερχόμενοι είτε από φορείς παροχής δικαστικής εκπαίδευσης είτε από δικηγορικούς συλλόγους των Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών εκπροσώπησε ο διδάσκων Χριστόφορος Κοσμίδης, αρεοπαγίτης. Ο δικηγόρος Γιάννης Κτιστάκης, λέκτορας του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, που έχει ιδιαίτερη ενασχόληση στα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ήταν ειδικά προσκεκλημένος με την ιδιότητα αυτή. Όλα τα έξοδα των συμμετεχόντων καλύφθηκαν από τους διοργανωτές.

3. Θεμελιώδης στόχος των πρωτοβουλιών, οι οποίες αναλαμβάνονται στους κόλπους του Συμβουλίου της Ευρώπης, παραμένει πάντοτε η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο μέτρο που η αποτελεσματικότητα της προστασίας αυτής θα αυξάνεται σε εθνικό επίπεδο, η ανάγκη παρέμβασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) για την αποκατάσταση των θιγομένων προσώπων θα μειώνεται! Για την αποτελεσματικότητα της προστασίας, όμως, απαιτούνται: Α) Καλή συνεργασία μεταξύ ΕΔΔΑ και εθνικών δικαιοδοσιών, η οποία προϋποθέτει αμοιβαία γνωριμία των συντελεστών και κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων και του τρόπου προσέγγισης των προβλημάτων. Β) Άρτια γνώση της ΕΣΔΑ και της ερμηνείας αυτής εκ μέρους του ΕΔΔΑ, κατά τη νομολογιακή εφαρμογή της και Γ) Συνεχή ενημέρωση των Επαγγελματιών του Δικαίου επί των πάσης φύσεως εξελίξεων, οι οποίες εν δυνάμει επηρεάζουν, θετικά ή αρνητικά, την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

4. Προς το παρόν, ο αριθμός των ασκουμένων ατομικών προσφυγών ενώπιον του ΕΔΔΑ μεγαλώνει δραματικά, πράγμα που υποδηλώνει αντίστοιχες παραβιάσεις των δικαιωμάτων, τουλάχιστον κατά την εκτίμηση των προσφευγόντων. Οι περισσότερες, βέβαια, από τις προσφυγές αυτές (ήτοι, μέρος, που υπολογίζεται σε ποσοστό περίπου 80% των ασκουμένων προσφυγών) δεν εισάγονται προς εκδίκαση, διότι η ροή τους ανακόπτεται στην προδικασία, για λόγους που τις καθιστούν απαράδεκτες. Αν και το «φιλτράρισμα» αυτό διευκολύνει το ΕΔΔΑ ως προς τη διεκπεραίωση της εκκρεμότητάς του, ο μεγάλος όγκος των προσφυγών, που χαρακτηρίζονται απαράδεκτες, υποδηλώνει έλλειμμα των δικηγόρων, που τις έχουν προετοιμάσει, ως προς την καλή γνώση του τρόπου της ανάδειξης των παραβιάσεων και της ορθής υποβολής του αιτήματος παροχής προστασίας από το ΕΔΔΑ.

5. Τα παραπάνω (παρ.3 και 4) αναδεικνύουν την ανάγκη της καλής κατάρτισης και της συνεχούς επιμόρφωσης των Επαγγελματιών του Δικαίου. Φιλοδοξία του Δικτύου HELP είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση και στην εκτέλεση προγραμμάτων εκπαίδευσης, για την ικανοποίηση της ανάγκης αυτής. Προς το σκοπό αυτό και μεταξύ άλλων

πρωτοβουλιών, το Δίκτυο HELP: Α) Δημιούργησε την ιστοσελίδα <http://www.coe.int/help>, δια μέσου της οποίας αφ' ενός παρέχει πληροφορίες για τα προγράμματά του και τεκμηρίωση για θέματα εκπαίδευσης επί της εφαρμογής της ΕΣΔΑ και αφ' ετέρου δίνει τη δυνατότητα δημοσίου διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων σε Επαγγελματίες του Δικαίου από τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Β) Αναπτύσσει μια εξειδικευμένη μεθοδολογία εκπαίδευσης στα θέματα που αναφέρθηκαν, η οποία συνδυάζει σύντομα σεμινάρια ευαισθητοποίησης, επαναλαμβανόμενα προγράμματα εμβάθυνσης με εβδομαδιαία διάρκεια, διαπροσωπικές συναντήσεις αμοιβαίας γνωριμίας και ανταλλαγής απόψεων, σεμινάρια εργασίας επί συγκεκριμένων υποθέσεων και μαθήματα με ηλεκτρονική αλληλογραφία. Εγχειρίδια της μεθοδολογίας αυτής υπάρχουν αναρτημένα στην ιστοσελίδα που αναφέρθηκε. Γ) Αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην άρτια προετοιμασία των προσώπων, τα οποία πρόκειται να αναλάβουν το έργο της εκπαίδευσης των Επαγγελματιών του Δικαίου σε εθνικό επίπεδο και για το σκοπό αυτό προετοιμάζει και συνιστά στα Κράτη μέλη τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων (Training of Trainers). Πρόσωπα με εξειδίκευση στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε εθνικό επίπεδο ή με εμπειρία από την άσκηση καθηκόντων ενώπιον του ΕΔΔΑ θεωρούνται ιδιαίτερος κατάλληλα για το σκοπό αυτό. Και Δ) Προωθεί την επιλογή προσώπων – συνδέσμων στα Κράτη μέλη, για να διευκολυνθεί η επικοινωνία και συνεργασία των εθνικών φορέων παροχής εκπαίδευσης στους Επαγγελματίες του Δικαίου με το Δίκτυο HELP και τους συνεργάτες του.

6. Οι εργασίες της Συνδιάσκεψης διεξήχθησαν σε Ολομέλεια και σε Ομάδες Εργασίας. Ο γράφων ενημέρωσε τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες ότι στην Ελλάδα, μετά τη δημιουργία της ΕΣΔι, καλλιεργείται συστηματικά η γνωριμία των δικαστικών λειτουργών με τις γενικές αρχές της ΕΣΔΑ και τη νομολογία του ΕΔΔΑ, καθώς και ότι, πρόσφατα, η εκπαίδευση για τα θέματα αυτά έχει οργανωθεί ακόμη καλύτερα, με την ανάθεση της διδασκαλίας σε εξειδικευμένο πανεπιστημιακό καθηγητή, ο οποίος λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να παρευρεθεί στη Συνδιάσκεψη. Ακόμη, αν και χωρίς εμπειρία στο αντικείμενο αυτό, ο γράφων τόνισε ότι οι υπό κατάρτιση ή επιμόρφωση δικαστικοί λειτουργοί έχουν ανάγκη, προεχόντως, από πρακτική διδασκαλία. Και ότι η διδασκαλία αυτή πρέπει να είναι προσανατολισμένη στην παρουσίαση πραγματικών υποθέσεων με σκοπό να καταδειχθούν, πρώτα, οι παραβιάσεις, που τυχόν εμφοιλόγησαν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και, έπειτα, η κρίση του ΕΔΔΑ ως προς την απόρριψη ή την παραδοχή των προβληθεισών αιτιάσεων και ως προς τις συνέπειες που σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση έπρεπε να επέλθουν. Οι διοργανωτές

αναγνώρισαν ότι η μέθοδος αυτή μπορεί, πράγματι, να αποβεί αποτελεσματική, διότι πολλές από τις διατάξεις της ΕΣΔΑ εμφανίζουν ερμηνευτικές δυσχέρειες, με συνέπεια η νομολογία του ΕΔΔΑ να αποκτά καθοριστική σημασία για τον τρόπο της ορθής εφαρμογής της στις κατ' ιδίαν περιπτώσεις.

7. Στο περιθώριο της Συνδιάσκεψης, ο γράφων επιδίωξε να έχει προσωπική συνάντηση με τον Έλληνα δικαστή στο ΕΔΔΑ. Ο καθηγητής Λίνος – Αλέξανδρος Σισιλιάνος με μεγάλη προθυμία ανταποκρίθηκε στο αίτημα και, κατά την μακρά συζήτηση που ακολούθησε, μεταξύ άλλων δήλωσε πρόθυμος να έχει συνεργασία με την ΕΣΔι και να συμβάλει στην ενδεχόμενη διοργάνωση μιας ημερίδας με πρακτικό προσανατολισμό για θέματα εφαρμογής της ΕΣΔΑ, τόσο στο πεδίο του αστικού όσο και σ' εκείνο του ποινικού δικαίου. Ανάλογη επιθυμία εξέφρασε και ο διευθυντής του Προγράμματος HELP Roberto Rivello, προτείνοντας με ιδιαίτερα θερμό τρόπο κατά την ώρα του αποχαιρετισμού «να οργανώσουμε κάτι στην Ελλάδα»! Ο γράφων έχει τη γνώμη ότι για τον προσεχή Νοέμβριο 2012 θα άξιζε τον κόπο να οργανωθεί, υπό την αιγίδα του Δικτύου HELP, μια ημερίδα, με συμμετοχή των ανωτέρω ή και άλλων ειδικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, απευθυνόμενη στους εκπαιδευόμενους της ΕΣΔι. Η ημερομηνία θα ήταν σκόπιμο να συμπέσει με την παρουσία των γάλλων εκπαιδευόμενων στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της ετήσιας συνεργασίας με την ENM και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τη Δικαστική Εκπαίδευση (EJTN), για να την παρακολουθήσουν και αυτοί, αφού ούτως ή άλλως θα πρέπει να υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση. Απομένει να εξετασθεί αν η ημερίδα θα μπορούσε να επαναληφθεί την επόμενη ημέρα στο πλαίσιο της επιμόρφωσης για πολιτικούς – ποινικούς δικαστές και εισαγγελείς.

8. Συμπερασματικά, ο γράφων πιστεύει ότι η απόφαση της Διεύθυνσης να εκπροσωπηθεί η ΕΣΔι στη Συνδιάσκεψη του Δικτύου HELP για το 2012 υπήρξε ορθή. Ήταν πολύ σημαντικό να βρίσκεται και η Ελλάδα εκεί, όταν άλλες, πολύ μικρότερες Χώρες ή νεοπαγείς Δημοκρατίες ήσαν παρούσες!